

**ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 81/2003
(ΦΕΚ 77Α' /27.3.2003)**

Ρυθμίσεις για τους εργαζομένους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του Ν. 1338/1983 «Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου» (Α 34), όπως αντικαταστάθηκαν και τροποποιήθηκαν με το άρθρο 65 του Ν.1892/1990 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (Α 101) και τα άρθρα 6 παρ. 4 του Ν. 1440/1984 «Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο στα αποθεματικά και τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ανθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού ΕΥΡΑΤΟΜ» (Α 70), 19 του Ν. 2367/1995 (Α 261) και 22 του Ν. 2789/2000 (Α 21).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 29 Α του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (Α 137), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κ.λπ.» (Α 154) και τροποποιήθηκε από το άρθρο 1, παράγραφος 2α του Ν. 2469/1997 «Περιορισμός και βελτίωση της αποδοτικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις» (Α 38).
3. Τις διατάξεις του Π.Δ/τος 372/1995 «Μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων από το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο Υπουργείο Εργασίας» (Α 201).
4. Τις διατάξεις του Π. Δ/τος 368/1989 «Οργανισμός του Υπουργείου Εργασίας» (Α 163), όπως ισχύει σήμερα.
5. Τα Πρακτικά αριθ. 1, 2/2001, 3, 4, 5, 6, 7 και 8/2002 της Ομάδας Εργασίας που συγκροτήθηκε με την 93567/16.5.2001 απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθώς και την 79/2002 γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.
6. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή του παρόντος Π. Δ/τος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του Κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού Ν.Π.Δ.Δ.
7. Την με αριθμό Δ 574/22.10.2002 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος είναι η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 99/70/ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999 σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη μεταξύ των διεπαγγελματικών οργανώσεων γενικού χαρακτήρα CES, UNICE και CEEP (Ε.Ε.Λ.175/10.7.1999), με την οποία επιδιώκεται η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ορισμένου χρόνου με την εφαρμογή της αρχής της μη διάκρισης σε σχέση με την εργασία αορίστου χρόνου και θεσπίζονται διατάξεις για να αποτραπεί τυχόν κατάχρηση που προκαλείται από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν Προεδρικό Διάταγμα εφαρμόζεται στους εργαζόμενους με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου.
2. Δεν εφαρμόζεται:
 - α) στις σχέσεις βασικής επαγγελματικής κατάρτισης και στη σύμβαση ή σχέση μαθητείας
 - β) στις συμβάσεις ή τις σχέσεις εργασίας που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο ενός ειδικού δημόσιου ή από το δημόσιο υποστηριζόμενου προγράμματος κατάρτισης, ένταξης και επαγγελματικής επανεκπαίδευσης
 - γ) στις συμβάσεις προσωρινής απασχόλησης των άρθρων 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 του Ν. 2956/2001 (Α 258).

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος νοείται ως:

- α) «εργαζόμενος ορισμένου χρόνου», κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, συναφθείσα απευθείας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, η λήξη της οποίας καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, όπως παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας ή αποπεράτωση συγκεκριμένου έργου ή πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος.
- β) «συγκρίσιμος εργαζόμενος αορίστου χρόνου», κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου στην ίδια εκμετάλλευση ή επιχείρηση και απασχολείται σε ίδια ή παρόμοια εργασία, λαμβανομένων υπόψη των προσόντων ή των δεξιοτήτων του. Όπου δεν υπάρχει «συγκρίσιμος εργαζόμενος αορίστου χρόνου» στην ίδια εκμετάλλευση ή επιχείρηση, η σύγκριση πρέπει να γίνεται με αναφορά στην οικεία συλλογική σύμβαση ή όταν δεν υπάρχει τέτοια, με αναφορά στην εκάστοτε Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

Άρθρο 4

Αρχή της μη διάκρισης

1. Όσον αφορά στους όρους απασχόλησης, οι εργαζόμενοι με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου δεν επιτρέπεται, εκ μόνου του λόγου ότι η σύμβαση ή σχέση εργασίας τους είναι ορισμένου χρόνου να αντιμετωπίζονται δυσμενώς σε σχέση με τους «συγκρίσιμους εργαζόμενους

αορίστου χρόνου». Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται διαφορετική αντιμετώπιση, οσάκις συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι, οι οποίοι την δικαιολογούν.

2. Η απαιτούμενη περίοδος προϋπηρεσίας σε σχέση με ιδιαίτερες συνθήκες απασχόλησης είναι η ίδια τόσο για τους εργαζόμενους ορισμένου χρόνου όσο και για τους εργαζόμενους αορίστου χρόνου, εκτός από την περίπτωση κατά την οποία για αντικειμενικούς λόγους δικαιολογείται διαφορετική διάρκεια της περιόδου προϋπηρεσίας.

Άρθρο 5

Κανόνες προστασίας εργαζομένων και αποφυγής καταστρατηγήσεων σε βάρος τους.

1. Η χωρίς περιορισμό ανανέωση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου είναι επιτρεπτή, αν δικαιολογείται από έναν αντικειμενικό λόγο.
 - α. Αντικειμενικός λόγος υφίσταται ιδίως:

Αν δικαιολογείται από τη μορφή ή το είδος ή τη δραστηριότητα του εργοδότη ή της επιχείρησης.

Αν δικαιολογείται από ειδικούς λόγους ή ανάγκες, εφόσον τα στοιχεία αυτά προκύπτουν αμέσως ή εμμέσως από την οικεία σύμβαση, όπως η προσωρινή αναπλήρωση μισθωτού, η εκτέλεση εργασιών παροδικού χαρακτήρα, η προσωρινή σώρευση εργασίας, αν η ορισμένη διάρκεια βρίσκεται σε συνάρτηση με εκπαίδευση ή κατάρτιση, αν γίνεται με σκοπό τη διευκόλυνση μετάβασης του εργαζομένου σε συναφή απασχόληση, αν γίνεται για την πραγματοποίηση συγκεκριμένου έργου ή προγράμματος ή συνδέεται με συγκεκριμένο γεγονός.

Αν η ορισμένη διάρκεια είναι αποτέλεσμα δικαστικού συμβιβασμού.

Αν η σύναψη σύμβασης για ορισμένο χρόνο επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή κανονιστική διάταξη.

Αν η ορισμένη διάρκεια εξυπηρετεί την υποβολή σε δοκιμασία.

Αν ο εργαζόμενος αμείβεται από πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που προορίζονται σύμφωνα με τον προϋπολογισμό για εργασία ορισμένου χρόνου. Αν η ανάγκη της εκμετάλλευσης για παροχή εργασίας υφίσταται μόνο προσωρινά.

Αν η ιδιομορφία της εργασιακής σχέσης ή οι κείμενοι στο πρόσωπο του εργαζόμενου λόγοι δικαιολογούν την ορισμένη διάρκεια.

Αν πρόκειται για Διευθυντικά Στελέχη ή Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό. Αν πρόκειται για απασχολήσεις εποχικού χαρακτήρα ή για κάλυψη εποχικών αναγκών.
 - β. Αντικειμενικός λόγος τεκμαίρεται, επιτρεπομένης της ανταπόδειξης από τον εργαζόμενο, ότι υφίσταται σε τομείς δραστηριοτήτων που δικαιολογείται λόγω της φύσης τους και του χαρακτήρα της απασχόλησης σε αυτούς όπως ιδίως:
 - Στον οπτικοακουστικό τομέα όπως ιδίως: εκφωνητές-παρουσιαστές ραδιοφώνου και τηλεόρασης, παραγωγοί, σκηνοθέτες, διευθυντές σκηνής και ρεπόρτερ-κάμεραμαν ραδιοφώνου και τηλεόρασης.
 - στον τομέα της οπτικοακουστικής, κινηματογραφικής και φωνογραφικής παραγωγής όπως ιδίως: παραγωγοί, συγγραφείς, συνθέτες, ερμηνευτές, ηθοποιοί και κομπάρσοι, σκηνοθέτες και παραγωγοί, βοηθοί σκηνοθέτη, βοηθοί παραγωγής, κάμεραμαν, ρεπόρτερ-φωτογράφοι, διακοσμητές, μακιγιέρ, ενδυματολόγοι, διευθυντές σκηνής, μονταδόροι, καθώς και χειριστές ήχου, φωτισμού και εικόνας.
 - σε ειδικές δραστηριότητες του τραπεζικού τομέα όπως ιδίως: ειδικότητες προσωπικών ιδιωτικών τραπεζικών υπηρεσιών (private banking), σύμβουλοι

επενδύσεων και διαχειριστές χαρτοφυλακίων, ειδικοί υπεύθυνοι για ανταλλαγές (swaps), παράγωγα εμπορευμάτων ή μετοχών (options), συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης (futures) και συμφωνίες για τον τόκο εμπροθέσμων συμβολαίων, ειδικοί υπεύθυνοι για απόκτηση ελέγχου εταιρίας και συγχωνεύσεις, χρηματοδότηση σχεδίων και κεφαλαίων κινδύνου. - στον τομέα κατάρτισης και εκπαίδευσης όπως ιδίως: θέσεις υπευθύνου μαθημάτων, υπευθύνου διεύθυνσης και κοινωνικοεκπαιδευτικές θέσεις.

- στον επαγγελματικό αθλητισμό όπως ιδίως: αθλητές, ασχολούμενοι με τα σπορ, προπονητές. - στον κατασκευαστικό τομέα των δημοσίων έργων.
 - σε δραστηριότητες παροχής τεχνικών ή οικονομοτεχνικών μελετών ή ερευνών. - στο προσωπικό, που απασχολείται σε δραστηριότητες οργάνωσης εκθέσεων, συνεδρίων ή σεμιναρίων.
 - στους δασικούς εργάτες.
 - στους καλλιτέχνες θεάματος, μαέστρους και σολίστες ορχήστρας και μουσικούς οργανικών ή φωνητικών συνόλων.
 - μανεκέν
 - στον τομέα των επιχειρήσεων αεροπορικών μεταφορών και των επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών αεροδρομίου εδάφους και πτήσης.
2. Σε κάθε περίπτωση, οι λόγοι οι οποίοι δικαιολογούν την ανανέωση της σύμβασης ή σχέσης εργασίας ορισμένης χρονικής διάρκειας πρέπει να αναφέρονται στη σχετική συμφωνία των μερών, η οποία συνάπτεται εγγράφως, ή να προκύπτουν ευθέως από αυτήν. Αντίγραφο της συμφωνίας αυτής πρέπει να παραδίδεται στον εργαζόμενο μέσα σε πέντε εργάσιμες ημέρες από την έναρξη της προσφοράς της εργασίας του. Ο έγγραφος τύπος της ανωτέρω συμφωνίας δεν είναι απαραίτητος, όταν η ανανέωση της σύμβασης ή σχέσης εργασίας έχει εντελώς ευκαιριακό χαρακτήρα και δεν έχει διάρκεια μεγαλύτερη των δέκα (10) εργάσιμων ημερών.
 3. Σε περίπτωση που η χρονική διάρκεια των διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, χωρίς να συντρέχει ένας από τους λόγους της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, υπερβαίνει συνολικά τα δύο (2) έτη, τεκμαίρεται ότι με αυτές επιδιώκεται η κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης με συνέπεια την μετατροπή αυτών σε συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας αορίστου χρόνου. Αν στο χρονικό διάστημα των δύο ετών ο αριθμός των ανανεώσεων των σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας υπερβαίνει τις τρεις (3), χωρίς να συντρέχει ένας από τους λόγους της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, τεκμαίρεται ότι με αυτές επιδιώκεται η κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης με συνέπεια τη μετατροπή των συμβάσεων αυτών σε συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας αορίστου χρόνου. Το βάρος της ανταπόδειξης σε κάθε περίπτωση φέρει ο εργοδότης.
 4. «Διαδοχικές» θεωρούνται οι συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που καταρτίζονται μεταξύ του ίδιου εργοδότη και του ίδιου εργαζόμενου, με τους ίδιους ή παρεμφερείς όρους εργασίας και δεν μεσολαβεί μεταξύ τους χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι (20) εργάσιμων ημερών.
 5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε συμβάσεις ή ανανεώσεις συμβάσεων ή σχέσεις εργασίας που συνάπτονται μετά την θέση σε ισχύ του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 6

Ενημέρωση και ευκαιρίες απασχόλησης

1. Οι εργοδότες ενημερώνουν τους εργαζόμενους ορισμένου χρόνου για κενές θέσεις που είναι διαθέσιμες στην επιχείρηση ή την εκμετάλλευση ώστε να εξασφαλισθεί ότι έχουν τις ίδιες ευκαιρίες να διεκδικήσουν θέσεις απασχόλησης αορίστου χρόνου όπως και άλλοι εργαζόμενοι. Η ενημέρωση αυτή γίνεται μέσω μιας γενικής ανακοίνωσης η οποία αναρτάται σε κατάλληλο μέρος μέσα στην επιχείρηση ή την εκμετάλλευση ή με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.
2. Στο μέτρο του δυνατού και λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης για ομαλή λειτουργία της επιχείρησης, οι εργοδότες διευκολύνουν την πρόσβαση των εργαζομένων ορισμένου χρόνου σε κατάλληλες ευκαιρίες κατάρτισης, ώστε να ενισχύονται οι δεξιότητές τους, η εξέλιξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας τους και η επαγγελματική κινητικότητά τους.

Άρθρο 7

Ενημέρωση και διαβούλευση

1. Οι εργαζόμενοι ορισμένου χρόνου λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του κατώτατου ορίου πάνω από το οποίο μπορούν να συγκροτούνται μέσα στην επιχείρηση τα αντιπροσωπευτικά όργανα των εργαζομένων που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.
2. Στο μέτρο του δυνατού, οι εργοδότες μεριμνούν για την παροχή κατάλληλης ενημέρωσης στα υπάρχοντα αντιπροσωπευτικά όργανα των εργαζομένων σχετικά με τις συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στην επιχείρηση.

Άρθρο 8

Διατάξεις εφαρμογής

1. Το διάταγμα αυτό δεν θίγει ευνοϊκότερες για τους εργαζόμενους γενικώς ρυθμίσεις ή ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους με αναπηρίες.
2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα δεν θίγει τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που αφορούν την ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις.
3. Η παραβίαση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος συνεπάγεται την επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται από το άρθρο 16 του Ν.2639/98 (Α 205).

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος προεδρικού διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος προεδρικού διατάγματος.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2003

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΕΠΠΑΣ